

*Л. Є. Азарова, Л. В. Горчинська. Г. В. Кухарчук
(Вінниця)*

КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА ДОСЛІДЖЕННЯ У СЛОВОТВОРІ

Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки в останні десятиліття активно впливає на інформатизацію суспільства і сприяє поширенню використання комп'ютерних технологій у багатьох галузях людських знань, зокрема у мовознавстві. Основними напрямками використання комп'ютерних технологій у цій галузі є автоматичне розпізнавання і синтез мовлення, автоматичні методи опрацювання текстової інформації; автоматизація інформаційних робіт, створення автоматизованих систем інформаційного пошуку, автоматичних словників; розроблення методів автоматичного анотування, реферування й перекладу, лексичне забезпечення автоматизованих систем управління. Проблемам комп'ютерної лінгвістики, одного з новітніх напрямів інформаційної технології сучасного мовознавства, присвячені публікації Агеєва В.М., Узлевського Г.Я., Андрющенка В.М., Баранова А.М., Волошина В.Г. та ін. [1, 4-6]. Водночас ще не створено завершених універсальних теорій, які можна було б покласти в основу побудови практичних комп'ютерних програм.

Тому розвиток нових комп'ютерних технологій у лінгвістиці є конче актуальним і необхідним. Концептуально дослідження пов'язане з науковою програмою "Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності".

Метою даної статті є аналіз використання комп'ютерних технологій як перспективної форми дослідження словотвору, зокрема, структурної та фонетичної побудови складних слів. Відповідно до вказаної мети можна сформулювати такі завдання досліджень:

- створення комп'ютеризованих словників багатокомпонентних складних слів, систематизованих за походженням, структурою, а також адаптованих до інформаційного пошуку за певними ключовими ознаками, зокрема, за кількістю складів;

- систематизація композитів і юкстапозитів власне українського та іншомовного походження, принципи їхньої побудови на структурному рівні; використання складу як одиниці виміру довжини слова і довжини великого компонента;

- аналіз кількісних показників гармонії у вигляді сім'ї рекурентних співвідношень типу "золотої" пропорції й зіставлення цих співвідношень з пропорціями побудови досліджуваних складних номінацій як на структурному, так і фонетичному рівнях;

- гіпотезу про глибинний зв'язок словотвору з механізмом роботи людського мозку людини [7, С.56].

Висновки. Виявлені за допомогою комп'ютерних технологій закономірності гармонійної побудови складних номінативних одиниць на структурному і фонетичному рівнях мають науково-теоретичне і прикладне значення не тільки для вказаної категорії складних слів, а й словотвору в

цілому.

Отримані кількісні показники гармонійної побудови складних слів доцільно поширити на такий напрям прикладної лінгвістики, як синтез людського голосу за допомогою комп'ютерних технологій і створення робота-диктора, який буде "ідеально" вимовляти слова, чітко ставитиме логічний наголос у реченнях, виділятиме гармонійний центр тощо.

Список літератури

1. Агеев В.Н., Узилевский Г.Я., Человеко-компьютерное взаимодействие, процессы, модели. – М.: Мир книги. 1995. – 352 с.
2. Азарова Л.Є. Структурна та фонетична побудова складних одиниць у концепції «золотої» пропорції. Монографія. – Вінниця: Віноблдрукарня, 2001. – 284 с.
3. Азаров О.Д. Основи теорії аналого-цифрового перетворення на основі надлишкових позиційних систем числення. Монографія. – Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця. 2004. – 260 с.
4. Андрущенко В.М. Проблемы вычислительной лингвистики и автоматическая обработка текстов на естественном языке. – М.: МГУ, 1980. – 184 с.
5. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистику – М.: Эдиторная УРСС. 2001. – 358 с.
6. Волошин В.Г. Комп'ютерна лінгвістика. Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга». 2004. – 382 с.
7. Соколов А.А., Соколов Я. А. Методические закономерности электрических колебаний мозга. – М.: Наука, 1975. – 98 с.
8. Стахов А.П. Новая математика для живой природы. Гиперболические функции Фибоначчи и Люка. – Винница, 2003. – 264 с.